

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra etiky, psychologie a charitativní práce

Bakalářská práce

Finanční zdroje na nákup marihuany u mladistvých uživatelů

Vedoucí práce: Mgr. Monika Flídrová

Autor: Kateřina Kotšmídová

Studijní obor: Sociální a charitativní práce

Ročník: III.

2017

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že, v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiát.

Dne: 31. března 2017

Kotšmídová Kateřina

Poděkování

Ráda bych poděkovala především vedoucí práce Mgr. Monice Flídrové, za její čas, připomínky a cenné rady, které mi v průběhu psaní mé práce ochotně poskytla.

Děkuji všem respondentům, kteří mi poskytli v dotazníkovém šetření pravdivé informace, se kterými jsem mohla dále pracovat.

Obsah

Úvod	6
1 Marihuana jako droga	8
1.1 Legalizace marihuany	8
1.2 Dostupnost marihuany	9
1.3 Cena marihuany	10
1.3.1 Cena marihuany v rámci výzkumu	10
2 Finanční zdroje na nákup marihuany u mladistvých uživatelů drog	11
2.1 Metodika výzkumu	11
2.1.1 Hlavní cíle výzkumného šetření	11
2.1.2 Stanovení předpokladů	12
2.1.3 Metodologie výzkumu a sběr dat	12
2.1.4 Pohlaví respondentů	13
2.1.5 Věk respondentů	13
2.1.6 Vzdělávací instituce studentů	14
2.2 Zdroje financování marihuany u mladistvých uživatelů	14
2.2.1 Výše kapesného od rodičů u respondentů	14
2.2.2 Využití kapesného respondentů	15
2.2.3 Docházení na brigádu u respondentů	15
2.2.4 Získávání peněz na nákup marihuany u respondentů	16
2.3 Výsledky části výzkumu	18
3 Užívání marihuany mladistvými	19
3.1 Specifika rodiny s mladistvým uživatelem marihuany	20
3.1.1 Povolání rodičů u respondentů	21
3.2 Podezření a zjištění rodičů o užívání marihuany mladistvým	21
3.2.1 Zájem rodičů, za co jejich děti utrácejí kapesné	23
3.2.2 Informovanost rodičů o užívání marihuany u respondentů	23
3.3 Vrstevnická skupina a ovlivňování dospívajícího jedince	24
3.4 Závislost na marihuaně	25
3.5 Odvykání na marihuaně	26
4 Sociální služby pro rizikové děti a mládež užívající marihuanu	28
4.1 Primární prevence	28

4.1.1	Informovanost učitelů o mladistvém, který užívá marihuanu	29
4.1.2	Školní preventivní programy	30
4.1.3	Setkání s preventivním programem u respondentů	31
4.1.4	Výchovný poradce	32
4.1.5	Nízkoprahové zařízení	32
4.2	Sekundární prevence	33
4.2.1	Krátká sociální intervence s mladistvými uživateli marihuany	33
4.2.2	Skupinová sociální intervence s mladistvými uživateli marihuany	34
4.3	Terciární prevence	34
4.3.1	Kurátor pro děti a mládež	35
4.3.2	Ústavní péče/výchova	35
5	Závěr vyplývající z výzkumu	37
5.1.1	Verifikace hypotéz.....	37
6	Závěr.....	39
	Seznam použitých zdrojů	40
	Seznam příloh.....	42
	Abstrakt.....	45
	Abstract.....	46

Úvod

Marihuana není v dnešní době považována mezi mladistvými uživateli za drogu. Je brána spíše jako součást zábavy či jako prostředek na chvilkové opuštění reality. Není tedy výjimkou, že uživatele vidáme denně na ulicích a kouření marihuany není nijak skrýváno před okolím. Problémem je, že rodiče mladistvých uživatelů marihuany poskytují finanční prostředky svým dětem často naprosto volně a nezajímá je, za co jejich děti peníze utrácejí.

Spousta literatury se zabývá marihuanou jako látkou, její legalizací a účinky. Je obtížné vyhledat literaturu, která by se zajímala o marihuanu jako drogu, kterou mladiství uživatelé užívají čím dál více. Nevzniká tedy téměř žádná prevence proti této droze.

Samotným tématem o finančních zdrojích na nákup marihuany u mladistvých se již přímo nezaobírá žádná literatura. Můžeme dohledat různé výzkumy, týkající se užívání návykových látek, většina z nich se však soustředí spíše na drogy jako je kokain, pervitin apod. Marihuana je tak pro okolí brána jako tzv. „malá“ droga.

Cílem bakalářské práce je zjistit, kde mladiství uživatelé marihuany získávají finanční zdroje na nákup této drogy. Následně se zaměřuje na prevenci v sociální práci. Práce je zaměřena na uživatele, kteří žijí v Českých Budějovicích a blízkém okolí pomocí dotazníkového šetření.

Téma jsem si tedy zvolila záměrně, jelikož by mohlo být zajímavým podnětem pro další výzkum. Sociální práce je v tomto ohledu nedílnou součástí především v rámci prevence. Mladiství uživatelé marihuany často dostávají peníze na nákup této nelegální drogy od svých rodičů. Toto je závažným problémem, kterým by se sociální práce měla zabývat.

Teoretická část je propojena s praktickou částí práce. Můžeme tak vidět, jestli fakta z literatury odpovídají tomu, co nám vypověděl výzkum, který je z praxe. V první části práce je uvedena charakteristika marihuany, legalizace, dostupnost a cena této nelegální drogy. Následuje kapitola, kde se uvádí finanční zdroje mladistvých na nákup této látky. Dále vliv rodiny na sociální vývoj jedince a jak jej může ovlivnit vrstevnická skupina v užívání marihuany. Pozornost je věnována i zjištění, že dítě marihuanu užívá a jak

s tímto problémem pracovat. V práci je také uvedeno, jaké sociální služby jsou pro uživatele marihuany k dispozici, pokud rodina situaci nezvládá.

1 Marihuana jako droga

V úvodní kapitole se zaměřuji na obecný pojem marihuana neboli konopí. Následně dostupnosti a ceně této látky, která je v České republice nelegální drogou. Marihuana je však i přes svou nelegálnost nejčastěji užívanou drogou mezi mladistvými uživateli. Její dostupnost je oproti jiným drogám bezkonkurenční, a to i díky své ceně, která je nižší než u ostatních drog.

Marihuana (konopí) je přírodní droga, která patří mezi látky s halucinogenním účinkem. Jde o jednoletou dvoudomou rostlinu, která dosahuje maximálního vzrůstu 2 m. Nejznámější v souvislosti s pěstováním pro psychotropní efekt jsou konopí seté, konopí indické a volně se šířící konopí rumištní, které se vyskytuje v teplejších oblastech v ČR. Samčí rostliny jsou z hlediska obsahu psychotropních látek významnější, nejvyšší obsah účinných látek je v pryskyřici květů samčích. Konopí je z hlediska produkce nejrozšířenější nelegální drogou a nejčastější užívání je ve věkové skupině 15 – 24 let. Při jejím kouření účinek nastupuje bezprostředně, vrcholí během 20 minut a odeznívá do 3 hodin. Detekovatelnost v moči je 1 - 30 dní, v závislosti na frekvenci užívání.¹

1.1 Legalizace marihuany

V posledních letech se začíná v České republice hovořit o legalizaci marihuany. Ve většině evropských zemí jsou legislativní stránka a praxe dvě různé strany stejné mince. Legislativně jsou pěstování, distribuce a užívání marihuany, která obsahuje více než 0,3% THC, zakázány, a to na základě konvence Spojených národů o nezákonných drogách.² Míra právní restrikce se na národních úrovních v rámci EU odlišuje. V některých zemích je povoleno užívání marihuany na soukromých místech, jako jsou coffeeshopy. V některých zemích jsou některé činy spojené s distribucí či užíváním marihuany jen přestupkem, jinde za ně hrozí až vězení. V praxi se marihuana ve většině zemí i s její zákonnou prohibicí ve vysoké míře užívá, a tudíž se s ní nelegálně

¹ Srov. KALINA, Kamil a kol. *Klinická adiktologie.*, s. 64-65.

² Srov. *Www.osn.cz* [online].

obchoduje a pěstuje se. Do značné míry se vytvořila šedá zóna, kdy je na policii a soudech, aby posoudily, jak důsledně a tvrdě aplikovat právo.³

V České republice dle §284 zákona č. 40/2009 Sb. je v prvním odstavci uvedeno, že kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává v množství větším než malém omamnou látku konopí, pryskyřici z konopí nebo psychotropní látku obsahující jakýkoli tetrahydrokanabinol, izomer nebo jeho stereochemickou variantu (THC), bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci. Dále se uvádí, že odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v 1 odstavci ve větším rozsahu. Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v 1. odstavci ve značném rozsahu.⁴

1.2 Dostupnost marihuany

Ve světě i u nás je marihuana bezkonkurenčně nejpoužívanější drogou, kterou řadíme mezi tzv. „měkké“ drogy. Podle odhadů Evropského monitorovacího střediska pro drogy a drogové závislosti (EMCDDA) má zkušenost s marihuanou či jinými konopnými produkty přibližně 6 % dospělé populace. V Česku se roční spotřeba marihuany odhaduje nejméně na 10 tun. Nejoblíbenější je tato droga mezi mladými lidmi, jednak kvůli svému image, jednak kvůli dobré dostupnosti. Značná část produkce této drogy pochází ze soukromých políček a uměle přisvětlovaných květináčů jejich spotřebitelů.⁵

Také Matoušek ve své knize uvádí, že život ve městech dává mladým lidem mnoho příležitostí k rizikovému trávení volného času (bary, herny, diskotéky) a mladým lidem jsou tak bez velkých překážek dostupné různé typy návykových látek.⁶

V Evropské školní studii, která je zaměřena na průzkum v České republice se zjišťovala dostupnost drog u studentů. Celkem 70% dotázaných uvedlo, že je celkem

³ Srov. DUPAL, Libor. *Knihy o marihuaně*, s. 149.

⁴ *Zákony pro lidi.cz* [online].

⁵ Srov. BUKAČ, Petr. *Kolik stojí v Česku drogy* [online].

⁶ Srov. MATOUŠEK, Oldřich, Jana KOLÁČKOVÁ a Pavla KODYMOVÁ. *Sociální práce v praxi.*, s. 268.

snadné nebo velmi snadné obstarat si marihuanu. 60% studentů uvedlo, že by marihuanu koupili ve škole, 42% na ulici. Necelých 16% by nevědělo, kde marihuanu koupit.⁷

1.3 Cena marihuany

Ve výroční zprávě Policie České republiky se uvádí, že k roku 2015 se pouliční prodej marihuany v Jihočeském kraji pohybuje od 40 - 300Kč/gram. Nejčastěji se tedy cena pohybuje okolo 200Kč. V roce 2014 je cena od 50-300Kč/gram. Cena se tedy pohybuje stejně, jako v roce 2015 okolo 200Kč.⁸

1.3.1 Cena marihuany v rámci výzkumu

V rámci dotazníkového šetření⁹ jsem zjišťovala reálnou cenu za 1 gram marihuany v Českých Budějovicích a okolí. Otázka byla respondentům položena ve znění: Za kolik nakupujete obvykle 1 gram marihuany?

Téměř každý ze 41 respondentů uvedl jinou částku, která se od sebe však ve většině případů lišila jen minimálně. Tabulku pro přehlednost jsem tak u této otázky nevytvořila právě kvůli mnoha odpovědím, které byly velmi různorodé. Nejvyšší cenu však uvedli 2 respondenti, a to částku 300Kč/gram. Jeden z respondentů uvedl, že má marihuanu zadarmo a nejnižší částka byla 60Kč/gram. Ze všech uvedených hodnot vychází průměr 196,7 Kč/gram.

Reálně tak můžeme vidět, že se nám shoduje teorie s výzkumem, kdy výroční zpráva Policie České Republiky uvádí, že se cena za 1 gram marihuany pohybuje nejčastěji okolo 200Kč.

⁷ Srov. CSÉMY, Ladilav, Pavla LEJČKOVÁ, Petr SADÍLEK a Hana SOVINOVÁ. *Evropská školní studie: o alkoholu a jiných drogách*, s. 57.

⁸ Srov. Dostupné z: <http://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

⁹ Více viz kapitola 2.1.

2 Finanční zdroje na nákup marihuany u mladistvých uživatelů drog

V předchozí kapitole jsem se věnovala marihuaně jako droze, její ceně a dostupnosti. V této kapitole se budu věnovat již hlavnímu tématu mé bakalářské práce, které zároveň propojím s hlavním výzkumem, který jsem prováděla. Na začátku uvádím metodiku výzkumu, cíle výzkumného šetření a dále předpoklady, které jsem si pro svou bakalářskou práci zvolila. Následně jsem se v této kapitole zabývala tím, odkud mladiství uživatelé získávají peníze na nákup marihuany. Zejména se jedná o zjištění, zda jsou rodiče zdrojem financí na nákup této látky či si peníze obstarává jedinec sám.

2.1 Metodika výzkumu

2.1.1 Hlavní cíle výzkumného šetření

Hlavním cílem mého výzkumu bylo zjistit, jakým způsobem mladiství uživatelé získávají finanční zdroje na nákup marihuany v Českých Budějovicích a jeho okolí. Tento výzkum by měl především poukázat na to, zda rodiče svým dětem poskytují finance, kteří si za ně poté marihuanu nakupují.

Dílčí cíle

- Zjištění, pokud rodiče vědí o svém dítěti, že marihuanu užívá, jak s tímto problémem pracují.
- Zaměření na prevenci v sociální práci s mladistvými uživateli marihuany, její specifika v kontextu získaných dat. Dále se tak zaměřuji i na to, zda se respondenti setkali s preventivním programem o drogách.

2.1.2 Stanovení předpokladů

K stanoveným cílům mé práce jsem si stanovila tyto hypotézy:

1. Peníze na nákup marihuany obvykle mladiství uživatelé získávají z kapesného od rodičů.
2. Rodiče nezajímá, na co dítě kapesné používá.
3. Většina respondentů nechodí na brigádu, a tak peníze na marihuanu nezískává touto cestou.
4. Respondenti kupují 1 gram marihuany za 200Kč.
5. Pokud rodiče zjistí, že jejich dítě užívá marihuanu, tak s tímto problémem pracují.
6. Učitelé ve škole nevědí, že dotázaní užívají marihuanu.
7. Mladiství uživatelé marihuany se setkali s preventivním programem o drogách.

2.1.3 Metodologie výzkumu a sběr dat

Pro získání informací, které jsem k výzkumu potřebovala, jsem zvolila kvantitativní výzkum, který je sestavený formou dotazníku. Tento dotazník je vytvořen formou uzavřených, ale i otevřených otázek, kde mají respondenti možnost napsat vlastní odpověď a vyjádřit se tak k otázce dle vlastní zkušenosti. Dotazník byl určen pro mladistvé uživatele marihuany, kteří aktuálně studují a žijí s rodiči v Českých Budějovicích a okolí. Jedná se tedy o studenty ve věku od 15 – 19 let, kteří studují střední odbornou školu, střední odborné učiliště, či gymnázium.

V rámci své praxe v nízkoprahovém centru, kterou jsem vykonávala v zimním semestru roku 2016 v rámci svého studia, jsem se zde setkala s mladistvým klientem. Vzhledem k tomu, že se tento klient pohybuje mezi mladistvými uživateli marihuany, dotazníky mi rozdal těmto jedincům a pomohl mi tak ke sběru dat. Dotazníky jsem zpracovala pouze v papírové formě, a to právě na doporučení klienta. Informoval mě, že pro něj bude snadnější dotazníky rozdat v této formě a bude tak moci, získat odpovědi okamžitě zpět.

Sběr dat byl prováděn v období od 9. 2. – 5. 3. 2017 a dohromady jsem obdržela 41 vyplněných dotazníků. Předpokládala jsem, že mi odpoví 60 respondentů. Problém ve sběru dat byl v tom, že se jedná o marihuanu, která je nelegální drogou. Respondenti často měli strach, aby jejich odpovědi nebyly nahlášeny policii. A to, i když byli upozorněni na naprostou anonymitu.

Dotazník tvoří 13 otázek. Součástí některých otázek jsou i podotázky. Vyplnění dotazníku trvalo v průměru 5 minut a otázky byly položeny srozumitelně, aby je každý dotázaný dobře pochopil.¹⁰

2.1.4 Pohlaví respondentů

První otázkou v dotazníku jsem se dotazovala na pohlaví respondentů - tedy uživatelů marihuany. Z celkového počtu 41 respondentů bylo 28 mužů a 13 žen.

2.1.5 Věk respondentů

Na otázku číslo 2 odpovídali respondenti formou otevřené otázky. Nejmladší věk, který se v odpovědích vyskytl, byl 15 let. Nejstarší respondenti byli ve věku 19 let. Nejpočetnější skupinou v dotazníku jsou 17ti - letí uživatelé marihuany. Ve výzkumu se u této nejpočetnější skupiny setkal stejný počet mužů, kterých je v této kategorii 8 a žen, kterých je také 8.

Dotazník byl určen mladistvým uživatelům, kteří užívají marihuanu. Odpovídali pouze ti, kteří studují na středním odborném učilišti, střední odborné škole, či gymnáziu, tomu také odpovídají odpovědi, které dotázaní vyplnili v otázce věku dotazníku.

Tabulka 1

	Muži	Ženy	Celkem	Vyjádřeno v %
15 let	1	0	1	2,4
16 let	5	2	7	17,1
17 let	8	8	16	39,0
18 let	8	2	10	24,4
19 let	6	1	7	17,1
Celkem	28	13	41	100,0

¹⁰ Dotazníky uschovány v osobním archivu. Kontakt: kotsmidova3@seznam.cz

2.1.6 *Vzdělávací instituce studentů*

Většina respondentů z výzkumu studuje střední odbornou školu, pouze o 2 méně střední odborné učiliště. Střední odborné učiliště studuje 15 mužů a 3 ženy. Střední odbornou školu navštěvuje 11 mužů a 9 žen. Studenti gymnázia se ve výzkumu objevili dohromady pouze 3.

Tabulka 2

	Muži	Ženy	Celkem	Vyjádřeno v %
Střední odborná škola	11	9	20	48,8
Střední odborné učiliště	15	3	18	43,9
Gymnázium	2	1	3	7,3
Celkem	28	13	41	100,0

2.2 **Zdroje financování marihuany u mladistvých uživatelů**

V dnešní době je běžné, že mladí lidé dostávají od svých rodičů kapesné, často i v rodinách, které jsou sociálně slabší. Problém vzniká ve chvíli, kdy rodiče svým dětem poskytují finance a jejich využití často nijak nekontrolují. Dostupnost a cena marihuany, kterou jsem uvedla v minulé kapitole, ukázala, že zakoupení této látky není pro mladé lidi složité. Dostáváme se tím k problému, který jsem zkoumala v této části své práce, kde jsem se respondentů ptala, na výši jejich kapesného a jeho využití.

2.2.1 *Výše kapesného od rodičů u respondentů*

V této tabulce je zobrazena výše kapesného, kterou respondenti dostávají od rodičů. Více jak polovina respondentů dostává na týden od rodičů kapesné ve výši 100-300Kč. 10 respondentů dostává na týden více jak 300Kč. Kapesné nedostávají 2 muži a žádná žena nevedla, že by kapesné od svých rodičů nedostávala.

Tabulka 3

	Muži	Ženy	Celkem	Vyjádřeno v %
Do 100Kč/týden	6	2	8	19,5
100-300Kč/týden	12	9	21	51,2
300 a více/týden	8	2	10	24,4
Kapesné nedostávám	2	0	2	4,9
Celkem	28	13	41	100,0

2.2.2 *Využití kapesného respondentů*

Další otázka byla položena formou otevřené otázky a respondenti tak mohli sami vypsát, za co své kapesné utrácejí. Ve většině případů se odpovědi shodovaly a respondenti uváděli stejné údaje. Největší zastoupení zde mělo jídlo, které si kupuje ze svého kapesného celkem 19 respondentů, 14 mužů a 5 žen. Dále jsou nejčastější položkou cigarety, alkohol, oblečení, marihuana a koníčky. Marihuanu zde nevedl každý respondent, ale pouze 10 dotázaných i přesto, že v ostatních odpovědích se promítlo, že kapesné za marihuanu utrácí většina. Koníčky, které dotázaní v dotazníku uváděli, jsou kolo, skate, tetování, počítačové hry, barvy, motorka apod.

Tabulka 4

	Muži	Ženy	Celkem
Cigarety	11	5	16
Alkohol	10	4	14
Marihuana	7	3	10
Jídlo	14	5	19
Oblečení	6	6	12
Koníčky	11	2	13
Kosmetika	0	5	5

2.2.3 *Docházení na brigádu u respondentů*

Celkem 22 respondentů odpovědělo, že na brigádu nechodí, bylo mezi nimi 8 žen a 14 mužů. Stejný počet mužů odpověděl, že na brigádu chodí. Brigádou si přivydělává také 5 žen. Celkově se tedy ukázalo, že více mladistvých nikam na brigádu nedochází. Výsledky jsou však velmi těsné.

Tabulka 5

	Muži	Ženy	Celkem	Vyjádřeno v %
Ano	14	5	19	46,3
Ne	14	8	22	53,7
Celkem	28	13	41	100,0

2.2.4 Získávání peněz na nákup marihuany u respondentů

Tato otázka byla v dotazníku řešena podotázkami, aby si každý z respondentů mohl vybrat nejpřesnější odpověď, odkud získává peníze na nákup marihuany.

1. Z kapesného od rodičů

Peníze na nákup marihuany z kapesného od rodičů má výhradně 6 mužů a 8 žen. Z velké části také 6 mužů, ale pouze 3 ženy. Zřídka odpovídalo nejvíce respondentů, kdy mužů odpovědělo 14 a ženy 2. Vůbec ne neodpověděla žádná žena a pouze 2 muži.

Tabulka 6

	Muži	Ženy	Celkem	Vyjádřeno v %
Výhradně (pouze)	6	8	14	34,1
Z velké části	6	3	9	22,0
Zřídka	14	2	16	39,0
Vůbec ne	2	0	2	4,9
Celkem	28	13	41	100,0

2. Z brigády

Peníze z brigády - na nákup marihuany používají výhradně (pouze) 2 muži a žádná žena. Z velké části 9 mužů a 4 ženy. Zřídka - pouze 3 muži a žádná žena. Vůbec ne odpovědělo nejvíce dotázaných, kdy kolonku zaškrtno 14 mužů a 9 žen.

Tabulka 7

	Muži	Ženy	Celkem	Vyjádřeno v %
Výhradně (pouze)	2	0	2	4,7
Z velké části	9	4	13	32,0
Zřídka	3	0	3	7,3
Vůbec ne	14	9	23	56,0
Celkem	28	13	41	100,0

3. Směnou (něco za něco)

Výhradně (pouze) směnou nezískává žádný respondent marihuanu. Z velké části uvedli 4 muži a žádná žena. Zřídka uvedlo 8 mužů a 1 žena. Vůbec žádnou směnou uvedlo nejvíce dotázaných, kdy tuto odpověď zvolilo 16 mužů a 12 žen.

Tabulka 8

	Muži	Ženy	Celkem	Vyjádřeno v %
Výhradně (pouze)	0	0	0	0,0
Z velké části	4	0	4	9,7
Zřídka	8	1	9	22,0
Vůbec ne	16	12	28	68,3
Celkem	28	13	41	100,0

3.1 Pokud ano, o jakou směnu se jedná?

Pokud respondenti odpověděli, že se o nějakou směnu jedná, měli uvést o jakou. 9 respondentů uvedlo, že když pomůže kamarádům, tak od nich na oplátku získá marihuanu zadarmo. 5 respondentů napsalo, že mění marihuanu za součástky na kolo. Dále jsou v dotazníku odpovědi jako alkohol, cigarety, oblečení, pozvání na pivo.

4. Krádeží

Dále byla možnost vybrat odpověď, že získávají peníze krádeží. Zakroužkovali ji 4 respondenti z celkového počtu 41 dotázaných. Dva z respondentů uvedli, že kradou peníze na marihuanu od rodičů z peněženky. Jeden z respondentů krade marihuanu přímo svému kamarádovi z bundy a jeden z dotázaných odpověděl, že krade v obchodě šperky, které poté prodá.

5. Jiné

Odpověď jiné vybralo 10 respondentů, kdy se jednalo o 4 ženy a 6 mužů. Jejich odpovědi byly, že marihuanu dostávají jako dárek od kamarádů nebo od sourozence. Jedna odpověď byla, že marihuanu dotázaný nakupuje z peněz od babičky.

2.3 Výsledky části výzkumu

Z mého výzkumu vyplynulo, že mladiství jedinci získávají finance na nákup marihuany především z kapesného od rodičů. Nezanedbatelná část respondentů (přibližně třetina) získává částečně peníze na nákup z brigády. Celkem 9 dotázaných uvedlo, že marihuanu získává i zadarmo. Zde můj výzkum potvrzuje i fakta z odborné literatury.

V knize Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví se uvádí, že poměrně velká část rodičů o abúzu u svých dětí tuší nebo ví. Raději však problémy nechtějí vidět a vědomě je bagatelizují nebo přímo zastírají. Někteří rodiče poskytnou svým dětem raději peníze i s vědomím, že budou použity na nákup drogy. Vlastní svědomí si ospravedlní myšlenkou, že jejich dítě alespoň není nuceno ke kriminálnímu chování jako např. krádež při obstarávání drogy. Pro většinu rodin je zjištění, že jejich dítě užívá drogu nesmírně závažnou životní zkouškou. Přichází u nich pocit zklamání, frustrace, výčitek a vzájemného obviňování.¹¹

Kalina ve své knize vychází z předpokladu, že užívání návykových látek je finančně náročné, a že může vést i k páchání trestné činnosti za účelem financování této látky. Jde především o majetkovou trestnou činnost, například krádeže v obchodech, vykradení osobních aut, apod. Následný je prodej kradeného zboží, který se většinou pohybuje okolo 25-30% původní hodnoty zboží.¹²

V mém výzkumu se ukázalo, že 4 respondenti získávají peníze na marihuanu krádeží.

¹¹ Srov. KABÍČEK, Pavel, Ladislav CSÉMY a Jana HAMANOVÁ. *Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví*, s. 104.

¹² Srov. KALINA, Kamil a kol. *Klinická adiktologie*, s. 570.

3 Užívání marihuany mladistvými

Předchozí kapitola se věnovala zdrojům financování marihuany u mladistvých uživatelů. Zjištěno bylo, že problémem není sehnat peníze na nákup této látky. Tato kapitola navazuje na předchozí a věnuje se důvodům, které vedou mladistvé uživatele k tomu, aby začali kouřit, či pouze okusili marihuanu. Dále jaký vliv má rodina a vrstevnická skupina na jedince, který začne s užíváním této nelegální drogy. V poslední podkapitole se zaměřuji na to, jestli vzniká závislost na marihuaně a jaký je proces odvykání. Do této kapitoly jsou zařazeny 2 otázky z výzkumu, které nám propojují teorii s praxí.

Sociální vývoj u mladistvých je poznamenán rozparem mezi biologickým dozráním jedince a ekonomickou závislostí na rodině, která této skutečnosti často využívá k omezování v mnoha směrech. Osobnostní a emoční vývoj obsahuje dva vzájemně se prostupující a ovlivňující procesy. Experimentování a hledání v oblasti partnerských a přátelských vztahů umožňuje najít si místo mezi vrstevníky. Dochází tak ke ztrátám a zklamáním. Zde mohou drogy představovat pomocný prostředek – snížit rozpaky, tlumit zklamání, přinést stav, kdy člověk už nikoho nepotřebuje, nebo naopak posílit pocit sounáležitosti se skupinou zasvěcených. V období dospívání by měl člověk také dokázat přijmout reálný obraz svého těla, ujasnit si svou sexuální preferenci a bez studu realizovat své potřeby. Užívání drog nabízí řadu účinků či náhradních řešení – snižuje zábrany, snížení chuti k jídlu může vést k žádoucímu úbytku váhy apod.¹³

V Evropské školní studii proběhl průzkum, který se zabýval důvody, proč mládež nelegální drogy vyzkoušela. Mezi nejčastější odpověď patřila zvědavost (76%), chuť dostat se do nálady (14%), netrhat partu (8,5%), chtělo zapomenout na starosti (5%) a nuda (4%).¹⁴

¹³ Srov. KABÍČEK, Pavel, Ladislav CSÉMY a Jana HAMANOVÁ. *Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví.*, s. 97.

¹⁴ Srov. CSÉMY, Ladislav, Pavla LEJČKOVÁ, Petr SADÍLEK a Hana SOVINOVÁ. *Evropská školní studie: o alkoholu a jiných drogách*, s. 55.

3.1 Specifika rodiny s mladistvým uživatelem marihuany

Rodina je základní socializační činitel a je dnes zakládána často kvůli emočnímu uspokojování dospělých, je málo stabilní a mnoho dětí vyrůstá s jedním rodičem, který na výchovu v některých situacích nestačí. Zážitek rozvodu, případně rozchodu rodičů prokazatelně disponuje děti obou pohlaví k těžkostem v psychologickém a sociálním fungování, a to na velmi dlouhou dobu. Některé děti nemají oporu u svých rodičů vůbec, jsou takzvanými sociálními sirotky, část z nich je vychovávána v ústavních zařízeních, kde se stávají obětí známých deprivacních vlivů disponujících k sociálnímu selhání.¹⁵

Dlouhodobými výzkumy je dnes potvrzeno, že v rodinách, kde se nachází delikventní dítě, se rodiče méně starají o vytvoření zábran v asociálním chování dětí nebo je jejich výchovný styl nekonzistentní – jednou dítě trestají za přestupek přehnaně, jindy ho za totéž netrestají vůbec. Dospívající, který nedokáže dodržovat společenské normy, byl pravděpodobně rodiči špatně trénován ve smyslu vnitřní disciplíny. Také příliš tvrdá disciplína, která zahrnuje agresivní chování rodiče je častější v rodinách, v nichž se děti chovají delikventně. Dítě se v takové rodině učí agresivitě, jako dovolenému způsobu, kterým se lze chovat. Časté a drastické tělesné tresty jsou málo účinné, dítě se rodiči vzdaluje, lže, předstírá a manipuluje, jen aby se vyhnulo trestu.¹⁶

Rodiče tráví většinu dne v zaměstnání. Děti, pokud nejsou ve škole, mohou trávit čas bez kontroly dospělých se svou vrstevnickou skupinou. Vliv vrstevnických skupin je větší u dětí, které nemají funkční rodinné zázemí. Nezanedbatelný je ale i vliv, který mají na děti a mládež masová média, zejména televizní pořady spojující násilí a zábavu. Vedle vlivu televizního násilí ovlivňují dnešní masová média i propagaci idolů, jejichž chování je často za hranicí normality, někdy i za hranicemi zákona. Vliv problematických vzorů je tím větší, čím menší je vliv rodiny.¹⁷

¹⁵Srov. MATOUŠEK, Oldřich, Jana KOLÁČKOVÁ a Pavla KODYMOVÁ. *Sociální práce v praxi*, s. 267.

¹⁶Srov. MATOUŠEK, Oldřich a Andrea KROFTOVÁ. *Mládež a delikvence*, s. 44.

¹⁷Srov. MATOUŠEK, Oldřich, Jana KOLÁČKOVÁ a Pavla KODYMOVÁ. *Sociální práce v praxi*., s. 268.

3.1.1 Povolání rodičů u respondentů

Povolání rodičů respondentů jsem zkoumala pomocí otevřené otázky, kde dotazování vyplňovali, jaké zaměstnání mají jejich rodiče. Otázku jsem zvolila proto, abych se dozvěděla, v jaké sociální vrstvě se rodina přibližně nachází. Tato otázka byla vybrána jako doplnění k základním údajům o respondentovi. Výzkum by bylo však nutné prohloubit. Zpracovala jsem tabulku, která zobrazuje, jaké odpovědi respondenti v dotazníku vyplnili.

Tabulka 9

Povolání	Celkem
Povolání s vysokým platovým ohodnocením (nad 30tisíc/měsíčně)	6
Povolání s průměrným platovým ohodnocením (do 18tisíc/měsíčně)	28
Státní zaměstnanci (policie, zdravotní sestřičky,...)	5
Sociální/pedagogické povolání	6
Povolání s nízkým platovým ohodnocením (do 12 tisíc/měsíčně)	30
Neuvedeno/Nezaměstnaný	7

Z dotazníku vyplynulo, že nejvíce respondentů pochází z rodin s nízkým platovým ohodnocením (30 respondentů). Téměř stejné množství (28 respondentů) bylo z rodin s průměrným platovým ohodnocením. Ukázalo se, že respondenti z rodin s vysokým platovým ohodnocením, dostávali nejvyšší kapesné a tyto rodiče nezajímalo, za co jejich děti peníze utrácejí. Hluběji se zabývat touto otázkou by bylo jistě zajímavé a pravděpodobně by výsledky zkoumání byly přínosné.

3.2 Podezření a zjištění rodičů o užívání marihuany mladistvým

Při podezření rodičů, že jejich dítě užívá marihuanu, je důležité, aby s touto skutečností pracovali. Spousta rodičů se stydí za to, že jejich dítě užívá návykovou látku a nechtějí, aby se tuto skutečnost dozvědělo jejich okolí. Proto tuto skutečnost zakrývají, či bagatelizují. Tuto situaci lze s úspěchem řešit, pokud jsou rodiče schopni s tímto problémem pracovat, buď sami anebo s pomocí.

Signály, které jsou specifické pro to, že dítě kouří:

- Tělesné známky – zarudlé oči, malé nebo rozšířené zornice, pach z dechu, z kůže či oblečení, zhoršení akné, únava
- Psychické signály – agresivita, propady nálady, euforie, apatie, lhavost, nespavost a jindy výrazná spavost¹⁸

V knize Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví je doporučeno, jak se zachovat, pokud rodiče zjistí, že jejich dítě užívá návykovou látku. Měli by v první řadě zachovat klid, nekřičet a nepropadat zbytečné panice. Důležité je shromáždit důkazy, aby nebylo konfrontováno nevinné dítě. Pokud se důkazy prokážou, tak svolat rodinnou radu. Je velmi vhodné řešit problémy jako rodina a s dítětem hovořit klidně, rozvážně a vysvětlit mu, proč se domníváme, že užívá marihuanu. Reakce téměř každého dítěte je odmítání podezření, kdy rodiče musí zůstat pevní a trvat si na tom, že jsou si svým podezřením jistí. Chápavý tón řeči výrazně zvýší šance na získání doznání dítěte a určitě vynechat otázku proč, ale soustředit se na budoucnost. Pokud dítě odmítá připustit drogy, mají rodiče právo provést test na drogy. Testy lze koupit v lékárně, pokud ho dítě odmítá, mělo by se tak rovnat přiznání užívání drog. Důležité je, aby se rodiče vzdělali, jaké účinky má návyková látka a jaké jsou příznaky jejího užívání. Dítěti rodiče musí vysvětlit důvody, proč je výhodnější nebrat drogy, zastrašování u dospívajících nefunguje.¹⁹

Rodiče, kteří již mají potvrzené a doznané od svého dítěte, že požívá marihuanu, by se měli nejdříve poradit mezi sebou nebo s někým, kdo je dítěti blízký, jak problém řešit. Popřípadě využít služeb odborníka. Je velmi důležité, aby dítě vidělo, že mají rodiče mezi sebou stejný názor na věc. Vysvětlit dítěti, že užívání drog je naprosto nepřístupné, že mu věří, že přestane. Je zde velmi důležitá komunikace a ukázání, že dítě je pro rodiče opravdu důležité i přesto, že se nyní dopustilo chyby.

¹⁸ Srov. KABIČEK, Pavel, Ladislav CSÉMY a Jana HAMANOVÁ. *Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví*, s. 103.

¹⁹ Srov. tamtéž, s. 107.

3.2.1 *Zájem rodičů, za co jejich děti utrácí kapesné*

Pro řešení problému je důležité, zda se rodiče zajímají o to, za co jejich děti své kapesné utrácí, proto jsem se ve výzkumu zabývala i touto otázkou. Respondenti odpovídali na otázku – Zajímá Vaše rodiče, za co své kapesné utrácíte?

Velká většina respondentů uvedla, že jejich rodiče nezajímá, za co jejich děti své kapesné utrácí. Odpověď „ne“ zvolilo 24 mužů a 9 žen. Pouze 4 ženy a 4 muži odpověděli, že jejich rodiče zajímá, za co své kapesné utrácí. Z toho vyplývá, že 80% rodičů respondentů nezajímá, za co jejich děti kapesné utrácí. Tyto výsledky jsou varujícím mementem. K tomuto tématu se váže i odborná literatura, která tyto výsledky potvrzuje.²⁰

Tabulka 10

	Muži	Ženy	Celkem	Vyjádřeno v %
Ano	4	4	8	19,5
Ne	24	9	33	80,5
Celkem	28	13	41	100,0

3.2.2 *Informovanost rodičů o užívání marihuany u respondentů*

Pro řešení daného problému je důležité, aby rodiče o užívání marihuany svého dítěte věděli. Otázka o informovanosti rodičů o užívání této drogy u respondentů je zásadní pro celkový výzkum.

O užívání marihuany ví 17 rodičů dotázaných. Jde o rodiče 13 mužů a 4 žen. Více však bylo uvedeno, že rodiče o užívání marihuany svých dětí nevědí. Celkem tuto odpověď vybralo 24 respondentů, 15 mužů a 9 žen.

Tabulka 11

	Muži	Ženy	Celkem	Vyjádřeno v %
Ano	13	4	17	41,5
Ne	15	9	24	58,5
Celkem	28	13	41	100,0

²⁰ Viz. Kapitola 2.3, 2. odstavec

Dále následovala podotázka pro respondenty, kteří odpověděli na předchozí otázku „ano“: Pokud ano, jak s tím pracují?

Nejčastější uvedené odpovědi byly – „nijak, neřeší to, tolerují to, je jim to jedno, nepracují s tím.“ Takto odpovědělo 10 dotázaných ze 17, kteří na tuto otázku odpovídali. Většina rodičů tedy s tímto problémem absolutně nepracuje. Skutečnost tedy ignorují a neuvědomují si, že užívání marihuany může být závažným problémem pro jejich dítě. Dalších 7 dotázaných uvedlo odpovědi – „nedávají mi kapesné, zakazují mi kamarády, zakazují mi chodit ven, kontrolují mi věci, trestají mě, vyhrožují mi, splachují mi marihuanu do záchodu.“

3.3 Vrstevnická skupina a ovlivňování dospívajícího jedince

V současných společnostech západního typu stále sílí vliv vrstevnických skupin na průběh dospívání. Děti tráví čím dál více času ve formálních skupinách v kolektivních zařízeních (ve škole, v zájmových organizacích) i v neformálních skupinách v místě svého bydliště. Tyto skupiny jsou větší než rodina a vliv učitelů na děti je v nich výrazně menší než v rodině. Dítě se tak dostává dříve a na delší dobu než kdysi do intenzivní interakce s vrstevníky. Také novodobá kriminologie zdůrazňuje, že kriminalita mládeže je páchána skoro vždy v partách čili v neformálních vrstevnických skupinách. Neformální skupiny u nás vznikají především vydělením ze skupin formálních. Nejčastěji je tvoří spolužáci ze škol, učilišť, svěřenci stejných docházkových a pobytových zařízení pro rizikovou mládež.²¹

David Fontana ve své knize uvádí, že ve škole je zvlášť patrný tlak na jedince ze strany vrstevníků. Zvláště v dospívání, ale také, že už na prvním stupni bývají děti ovlivňovány tím, co dělají ostatní děti jejich věku. Potřeba být přijímán, patřit do skupiny, je velmi silná a skupina si často vytvoří svůj zvláštní styl chování, který je charakteristický pro členství v ní.²²

²¹ Srov. MATOUŠEK, Oldřich a Andrea MATOUŠKOVÁ. *Mládež a delikvence*, s. 81-82.

²² Srov. FONTANA, David. *Psychologie ve školní praxi: příručka pro učitele*, s. 286.

Stále častěji se stává, že mladší sourozenec začíná napodobovat svého staršího sourozence v užívání návykové látky. V takové situaci nastává pro rodiče těžký úkol, neboť je pochopitelné, že v tomto rizikovém chování podporuje jeden sourozenec druhého.

3.4 Závislost na marihuaně

Pokud rodiče, či uživatel nemají zájem problém řešit, nebo jej za problém nepovažují, dochází ke stále častější potřebě užívání marihuany. Tato kapitole se věnuje této problematice.

V Mezinárodní statistické klasifikaci nemocí a přidružených zdravotních problémů (MKN – 10) je závislost na marihuaně uvedena pod kódem F12.2, který zní: *Soubor behaviorálních, kognitivních a fyziologických stavů, který se vyvíjí po opakovaném užití substance a který typicky zahrnuje silné přání užít drogu, porušené ovládnání při jejím užívání, přetrvávající užívání této drogy i přes škodlivé následky, priorita v užívání drogy před ostatními aktivitami a závazky, zvýšená tolerance pro drogu a někdy somatický odvykací stav. Syndrom závislosti může být pro specifickou psychoaktivní substanci, pro skupinu látek nebo pro širší rozpětí farmakologicky rozličných psychoaktivních substancí.*²³

V knize Efektivní regulace užívání marihuany je uvedeno, že z posledních klinických a epidemiologických studií, které jsou realizované za použití standardizovaných diagnostických kritérií, byly shromážděny důkazy o existenci syndromu závislosti na konopí. Syndrom je charakterizován poruchou či ztrátou kontroly nad užíváním konopí, kognitivními a motivačními deficity, které narušují pracovní činnost, studium a sociální vztahy. Ukazuje se zde, jako i u jiných psychoaktivních drog, že největší riziko závislosti je u osob, které užívají marihuanu denně.²⁴

Kalina však ve své knize uvádí, že psychická závislost na marihuaně vzniká jen velmi zřídka, tělesná závislost nevzniká. Atypický je průběh intoxikace s úzkostným či psychotickým stavem, který může přetrvávat i po odeznění účinku. Může dojít

²³ PORUCHY DUŠEVNÍ A PORUCHY CHOVÁNÍ (F00–F99). *Www.uzis.cz* [online].

²⁴ Srov. ENGELANDER, Marnie, Ernie LANG, Rob LACY a Richard CASH. *Efektivní regulace užívání marihuany*, s. 16.

k provokaci latentní duševní poruchy se symptologií. Přetrvávají poruchy paměti a koncentrace. Syntetické kanabinoidy a jejich rizika nejsou dostatečně prozkoumány, a proto jsou považována za nebezpečné. Podobně jako u halucinogenů se objevují flashbacky.²⁵

3.5 Odvykání na marihuaně

V odvykání na kouření marihuany je velmi důležitá motivace. Při odvykání je důležité, aby jedinec měl ve svém okolí člověka, který je mu oporou, ať už je to člen rodiny, terapeut či kamarád. Marihuana je považována za návykovou látku, na kterou vzniká závislost pouze zřídka. Její uživatelé tedy nepotřebují nutně odvykací léčbu v různých psychiatrických zařízeních. Jako první záchrana by měla zafungovat rodina, která tuto skutečnost o svém dítěti zjistí. Velmi důležité jsou jistě motivační rozhovory, pomoc při hledání nových zájmových činností k vyplnění volného času. Tyto aktivity musejí být pro dítě atraktivní, aby ono samo mělo zájem. Nedílnou součástí takového rodinné pomoci je omezení přísunu financí.

V souvislosti s rodinami adolescentů je třeba uplatnit některé ze specifických prvků. Rodina by si měla osvojovat dovednosti, které jsou nutné k řešení problémů. Důležité je také naučit se rodičovským dovednostem (monitorování chování, stanovení hranic, vyvozování důsledků, odměny a sankce za různé formy chování), vyjadřování pozitivních emocí a účasti na společných aktivitách mimo domov.²⁶

Vhodný životní styl rodiny znesnadňuje návykové chování. Nejedná se pouze o omezení všeho, co návykové chování „umožňovalo“, ale i o vytváření životního stylu rodiny, který je bezpečnější. Je potřeba vyhýbat se spouštěčům, včetně volných finančních prostředků. Doporučuje se plánování společných aktivit, zamyšlení se nad rozdělením rolí v rodině a nároky, které rodina a zaměstnání kladou na jednotlivé členy. Patří sem také vyjednávání o alternativách, jak nejlépe využívat volný čas, apod.²⁷

U dospívajících spočívá efektivní léčba v týmovém přístupu, na němž se podílejí zástupci institucí, v nichž se jedinec pohybuje: škola, resp. zaměstnání, rodina

²⁵Srov. KALINA, Kamil a kol. *Klinická adiktologie*, s. 66.

²⁶Srov. MILLEROVÁ, Geri. *Adiktologické poradenství*, s. 350.

²⁷Srov. NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: Současné poznatky a perspektivy léčby*, s. 86-87.

a vrstevníci. Dospívající se potřebují najít zázemí mezi jedinci srovnatelného věku, kteří jim mohou sloužit jako pozitivní vzory pro život bez užívání návykových látek. V rámci léčby by si měli osvojit některé prvky dospělosti jako zodpovědnost, stanovení osobních hranic, apod. U mladistvých je však potřeba stále i prvků dětství.²⁸

²⁸ Srov. MILLEROVÁ, Geri. *Adiktologické poradenství*, s. 350.

4 Sociální služby pro rizikové děti a mládež užívající marihuanu

Předchozí kapitola se věnovala závislosti na marihuaně. Pokud tato situace již nastala a rodina situaci s mladistvým uživatelem nezvládá sama, nabízí se několik možností, jak jedinci pomoci skrze sociální službu. Existuje mnoho organizací, které pomáhají mladistvým a jejich rodinám při problémech. V této kapitole jsou představeny organizace, které mohou mladiství uživatele využít při potížích s užíváním marihuany. Před tím než problém vznikne, je však základem prevence, která je nedílnou součástí sociální práce. Prevencí můžeme předejít vzniku mnoha problémů.

Uživatelé marihuany obvykle sami nevyhledávají odbornou pomoc v zařízeních pro závislé a problémové uživatele drog. Při masivním rozšíření problémů však není výjimkou kontakt iniciovaný školou, rodinou nebo výskytem psychických komplikací. Ústavní léčba v zařízeních pro drogově závislé je pro uživatele konopných drog nevhodná (nekombinuje-li marihuanu s jinou drogou).²⁹

Pro snižující poptávku po drogách je prevence, kterou podle sociální práce rozdělujeme takto:

- **Primární prevence** – jedná se o předcházení užití drogy u jedinců, kteří s ní dosud nebyli v kontaktu, nebo alespoň odložení kontaktu s drogou do vyšších věkových kategorií
- **Sekundární prevence** – předcházení vzniku, rozvoji a přetrvávání závislosti u osob, kteří jsou již užíváním drogy zasaženi. Obvykle používána jako název pro včasnou intervenci a poradenství
- **Terciární prevence** – předcházení vážnému či trvalému sociálnímu a zdravotnímu poškození z užívání návykové látky.³⁰

4.1 Primární prevence

Nejzákladnější prevence je rodičovský dohled (monitoring), který má prokazatelnou souvislost se souběžným nebo pozdějším delikventním chováním dítěte. Míří se jím míra rodičovy informovanosti o tom, co dítě dělá ve volném čase, s jakými kamarády se stýká, kde se nachází, když není doma a v jakém stavu domu přichází. Čím hůře rodiče monitorují své dítě, tím je větší pravděpodobnost, že se dítě dopustí

²⁹ Srov. KALINA, Kamil a kol. *Drogy a drogová závislosti 1: mezioborový přístup* [online], s. 178.

³⁰ Srov. tamtéž, s.17.

trestného činu. Rizikovým faktorem je i nepřítomnost rodičovské postavy v rodině. V rodině delikventně se chovajících mladých lidí chybí nejčastěji otec.³¹

Nejvýznamnějším prostředkem sociální práce je prevence. Vlivným nástrojem je i sociální politika státu ovlivňující systém vzdělávání, zaměstnanost, stabilitu rodiny, fungování policejního a soudního aparátu a dalších institucí, které se zabývají rizikovou mládeží. Menší význam a dosah mají regionální a lokální programy pro úzeji definované skupiny rizikové mládeže. Lokální, regionální i státní preventivní opatření však mohou být efektivní jen tehdy, jsou-li založena na kvalifikované detekci problémů a je-li průběžně sledován jejich očekávaný vliv či vedlejší účinky.³²

4.1.1 Informovanost učitelů o mladistvém, který užívá marihuanu

V rámci prevence by se měla škola zajímat o své žáky. Ptala jsem se ve svém výzkumu dotázaných, zda vědí učitelé ve škole, že respondent užívá marihuanu. Ve většině dotazníků se objevilo, že ve škole, o užívání marihuany dotázaného nevědí. Tuto odpověď zvolilo 17 mužů a 12 žen. Možnost, že o tomto problému učitelé vědí, uvedlo 11 mužů a 1 žena.

Tabulka 12

	Muži	Ženy	Celkem	Vyjádřeno v %
Ano	11	1	12	29,3
Ne	17	12	29	70,7
Celkem	28	13	41	100,0

Dále následovala podotázka, pokud škola ví, že mladiství užívá marihuanu, tak jestli tento problém ohlásila rodičům. Celkem z 12 respondentů, o kterých škola ví, že kouří marihuanu, uvedlo 10 mužů, že škola rodičům tuto skutečnost nijak neohlásila. Pouze ve dvou případech z 12 škola oznámila, že mladiství kouří marihuanu - uvedl tak jeden muž a jedna žena.

³¹ Srov. MATOUŠEK, Oldřich a Andrea MATOUŠKOVÁ. *Mládež a delikvence*, s. 44-45.

³² Srov. tamtéž, s. 81-82.

Tabulka 13

	Muži	Ženy	Celkem	Vyjádřeno v %
Ano	1	1	2	16,7
Ne	10	0	10	83,3
Celkem	11	1	12	100,0

4.1.2 Školní preventivní programy

České školy se snaží již řadu let realizovat Minimální preventivní programy, které zahrnují celoroční práci s dětmi, žáky a studenty. Cílem této činnosti je poskytovat ověřené a pravdivé informace z oblasti užívání návykových látek, osvojení si základních návyků a dovedností, když se studenti dostanou do kontaktu s osobami s návykovou látkou, apod.³³

Školní programy prevence kriminality se snaží minimalizovat nedelikventní a delikventní chování dětí přímo na půdě školy, snaží se poučit děti o případných následcích jejich kriminálního chování mimo školu (např. distribuce drog, krádeží, znásilnění) a děti připravují i na setkání s kriminalitou jiných lidí a pokoušejí se je poučit, jak v takovém případě jednat. V osnově propracovaného školního preventivního programu by mělo být i Trestní právo a mládež, Zneužívání drog, Krádeže v obchodech, apod.³⁴

Školy usilují v rámci svých primárně preventivních programů o vytvoření bezpečného prostředí pro své žáky a pedagogy. Je zřejmé, že veškeré efektivní aktivity s sebou nesou potřebu finančních nákladů. Alkohol, cigarety a nelegální návykové látky si žáci do školního prostředí přinášejí zvenku. Škola je tak hned po rodině druhým socializačním činitelem, který může ovlivnit postoje a chování dětí a mládeže. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy každoročně uvolňuje ze svého rozpočtu 20 mil. Kč na podporu realizace programů ve školách a školských zařízeních. Primární prevence ve školském prostředí je založena na principech, které vzešly z výzkumných

³³ Srov. KABÍČEK, Pavel, Ladislav CSÉMY a Jana HAMANOVÁ. *Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví*, s. 118.

³⁴ Srov. MATOUŠEK, Oldřich a Andrea KROFTOVÁ. *Mládež a delikvence*, s. 44.

zjištění a praktických zkušeností, můžeme je označit jako efektivní zásady primární prevence.³⁵

Každá škola si může zvolit, jaký preventivní program pro své žáky vyžaduje. Pokud se ve škole zjistí nějaký závažný problém, který by se týkal více studentů, poté škola volí takový program, který s aktuálním problémem pracuje. Při řešení již vzniklého problému ve škole se spolupracuje s pedagogy, OSPODEM, městskou policií, apod.

Zajímavý je pohled lektorů na jednorázové preventivní akce. Někteří lektori je odmítají a důsledně se jejich realizaci vyhýbají, protože jsou přesvědčeni, že efektivní je pouze dlouhodobé působení. Další skupina též preferuje dlouhodobý přístup, ale jednorázové akce realizují s přístupem, že škola si takovou akci stejně někde objedná a je lepší, když to uděláme my, než neznámý, nekompetentní člověk. Poslední skupina (též si cení dlouhodobý přístup), předpokládá, že alespoň minimální prevence na škole probíhá a jednorázové akce považuje jen za doplněk.³⁶

V Českých Budějovicích zahájila městská policie preventivní program „Řekni drogám NE!“, který bude prováděn na základních školách na druhém stupni, jako prevence proti drogám.

4.1.3 Setkání s preventivním programem u respondentů

V rámci svého výzkumu jsem se ptala poslední otázkou, zda se respondenti setkali někdy s preventivním programem o drogách. Ukázalo se, že se s tímto programem bohužel 16 dotázaných, kteří již v mladistvém věku užívají marihuanu, vůbec nesešlo. Celkem 25 respondentů uvedlo, že se s preventivním programem o drogách setkali.

Tabulka 14

	Muži	Ženy	Celkem	Vyjádřeno v %
Ano	17	8	25	61,0
Ne	11	5	16	39,0
Celkem	28	13	41	100,0

³⁵Srov. KABÍČEK, Pavel, Ladislav CSÉMY a Jana HAMANOVÁ. *Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví*, s. 130.

³⁶Srov. KALINA, Kamil a kol. *Drogy a drogová závislost 2: mezioborový přístup* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, s. 300.

4.1.4 Výchovný poradce

Na středních školách, učilištích a gymnáziích je povinně ustanovena funkce výchovného poradce a funkce preventisty sociálně patologických jevů, které vykonává jeden z učitelů navíc ke svým standardním pedagogickým povinnostem – někdy bohužel pouze formálně, někdy však i s velkým nasazením. Některá školská zařízení díky výchovným poradcům dosáhla pozoruhodných výsledků v oblasti prevence rizikového chování žáků.³⁷

K této problematice se váže i vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, která říká, že poradenské služby ve školách a školských zařízeních jsou poskytovány dětem, žákům, studentům, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením. Školská poradenská zařízení a školy poskytují bezplatně standardní poradenské služby a to na žádost žáků, jejich zákonných zástupců, škol nebo školských zařízení nebo na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci. Podmínkou poskytnutí psychologické nebo speciálně pedagogické poradenské služby je předání informace podle odstavce 3 a písemný souhlas žáka nebo jeho zákonného zástupce. Souhlasu není třeba v případech stanovených jinými právními předpisy.

4.1.5 Nízkoprahové zařízení

Nízkoprahová zařízení jsou sociální službou, která se začínala v České republice rozvíjet po roce 1989. Nestátní organizace rozvinuly typy programů pro ohrožené děti a rizikovou mládež. Tato zařízení mají obvykle podobu nízkoprahových klubů. Některé z nich nabízejí i víkendové a prázdninové pobytové akce. Salesiánská střediska nabízejí možnosti sportování, vzdělávací programy (cizí jazyky, počítače, křesťanská věrouka, apod.) i terapeutické programy pro děti a rodiny, které se dostaly do těžko řešitelných problémů. Terapeutické programy zde zajišťují odborníci, mezi nimiž jsou i sociální pracovníci.³⁸

Dle §62 zákona č. 108/2006 Sb., nízkoprahová zařízení pro děti a mládež poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby dětem ve věku od 6 do 26 let ohroženým společensky nežádoucími jevy. Cílem služby je zlepšit kvalitu jejich života předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se způsobem

³⁷ Srov. MATOUŠEK, Oldřich, Jana KOLÁČKOVÁ a Pavla KODYMOVÁ. *Sociální práce v praxi*, s. 272.

³⁸ Srov. tamtéž, s. 273 -274.

jejich života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení jejich nepříznivé sociální situace. Služba může být poskytována osobám anonymně.³⁹

V Českých Budějovicích se Salesiánské středisko mládeže nachází na sídlišti Máj. Dále se přímo v Českých Budějovicích nachází nízkoprahové zařízení pro děti a mládež V.I.P. a Srdíčko, které spadají pod Městskou charitu České Budějovice, a které se řídí zákonem o sociálních službách dle § 62 zákona č. 108/2006 Sb. Další 4 nízkoprahová zařízení nalezneme v okolí Českých Budějovic - Trhové Sviny, Temelín, Týn nad Vltavou a Zliv.⁴⁰

Služba obsahuje tyto základní činnosti:

- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- sociálně terapeutické činnosti
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.⁴¹

4.2 Sekundární prevence

4.2.1 Krátká sociální intervence s mladistvými uživateli marihuany

Jednou z možností, pokud rodina nezafunguje, je integrovaná krátká intervence, která spočívá v jednom sezení. Tato intervence je nejvhodnější pro osoby, které sami sebe označují za problémové uživatele konopí, mají motivaci ke změně a jde o mírnou až střední míru závažnosti užívání nebo neprošli nikdy předtím, či jen minimálně nějakou léčbou.⁴²

³⁹ *Zákony pro lidi.cz* [online].

⁴⁰ Srov. *Registr poskytovatelů sociálních služeb* [online].

⁴¹ Srov. *Zákony pro lidi.cz* [online].

⁴² Srov. ENGELANDER, Marnie, ERNIE LANG, ROB LACY a RICHARD CASH. *Efektivní regulace užívání marihuany*, s. 25-26.

Krátká intervence je obecně realizována formou motivačního rozhovoru s klientem, stala se jedním z často používaných přístupů v poradenství a krátké intervenci. Motivační rozhovor je nedirektivní přístup, jehož hlavní principy jsou:

- Motivace ke změně vychází z klienta, ne z vnějšku
- Odpovědnost za formulování ambivalence, řešení je úkolem klienta
- Direktivní přesvědčování není účinný postup k řešení ambivalence
- Styl poradenské práce je neagresivní a klidný
- Připravenost klienta ke změně není jeho rysem, ale výsledkem interpersonální interakce probíhající mezi konzultantem a klientem
- Terapeut respektuje autonomii klienta a svobodu jeho volby⁴³

4.2.2 Skupinová sociální intervence s mladistvými uživateli marihuany

Skupinová intervence je určena pro stejné klienty, jako integrovaná krátká intervence. Je zde však důležité zvážit věk potencionálních členů skupiny. Tuto záležitost je třeba řešit individuálně pro každý případ, zda je vhodné zařadit společně mladší a starší osoby do jedné skupiny. Skupinová intervence je přínosnější pro dlouhodobé intenzivní uživatele konopí, nicméně pracovník musí nejdříve posoudit, zda je užitečné smíchat osoby, kteří užívají konopí v různé míře užívání.⁴⁴

Důležitost práce s dospívajícími vyžaduje mimořádné schopnosti odborného pracovníka. Ten musí být nejen dobrým profesionálem, ale měl by mít dobrou znalost období dětského a adolescentního vývoje, znalost sociální problematiky včetně základních charakteristik současné rodiny a měl by disponovat osobností, která je stabilní, jasná, zralá a zároveň pro děti, jejich rodiny či adolescenty přijatelná.⁴⁵

4.3 Terciární prevence

Terciární prevence přichází na řadu v případě, že jedinec a jeho situace s užíváním marihuany je pro rodinu už natolik nezvladatelná, že musí využít služeb jako je kurátor pro děti a mládež, či ústavní péče.

⁴³Srov. KABÍČEK, Pavel, Ladislav CSÉMY a Jana HAMANOVÁ. *Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví*, s. 137-138.

⁴⁴ Srov. ENGELANDER, Marnie, Ernie LANG, Rob LACY a Richard CASH. *Efektivní regulace užívání marihuany*, s. 26-27.

⁴⁵ Srov. KALINA, Kamil a kol. *Drogy a drogová závislosti 2: mezioborový přístup* [online], s. 232.

4.3.1 Kurátor pro děti a mládež

Kurátor pro děti a mládež je v České republice úředníkem státu, který spolupracuje s OSPODEM.⁴⁶ Jeho povinností je starat se o děti a mladistvé, které jsou obtížně vychovatelné, o mladistvé páchající trestnou činnost a jejich rodiny. Těmto klientům a jejich rodinám poskytuje socioterapeutickou a poradenskou pomoc. Tato pomoc však nemůže být intenzivní vzhledem k vysokému počtu případů, jimiž se musí ročně kurátor zabývat. Proto kurátoři často odkazují děti, případně rodiny, do soustavné dlouhodobé péče jiným organizacím (střediska výchovné péče, terapie, apod.) a monitorují tuto situaci.⁴⁷

Mezi klienty kurátora patří tedy i mladiství, kteří vedou deviantní život, např. ti, kteří zanedbávají školní docházku, požívající alkohol a jiné návykové látky (marihuany). Státní úředník tak poskytuje pomoc při překonávání nepříznivých sociálních podmínek a výchovných vlivů s cílem umožnit jedinci začlenění do společnosti. Musí tedy spolupracovat i se školou a dalšími subjekty, které s dětmi pracují. Má bránit pronikání nepříznivých vlivů na děti jimi dosud nezasažené a věnovat zvláštní pozornost dětem z rodin s nízkou sociální úrovní.⁴⁸

Sociální kurátor je významnou pomocí v řešení již pokročilého problému s užíváním marihuany. Je překvapivé, že se K centra uživatelé marihuany nezabývají. Pokud však není jedinec závislý již na další droze.

4.3.2 Ústavní péče/výchova

Ústavní péče je určena pro děti s nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou. Dále pro děti, které byly soudem svěřeny do péče zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, a dále děti, které byly do péče zařízení svěřeny rodiči resp. osobami odpovědnými za výchovu dítěte.⁴⁹

Ústavní výchova je výchovné opatření, které soud nařídí, jestliže je výchova dítěte vážně ohrožena nebo vážně narušena. Dále pokud jiná výchovná opatření nevedla k nápravě, nebo jestliže z jiných závažných důvodů nemohou rodiče výchovu dítěte

⁴⁶ Zkratka OSPOD – orgány sociálně-právní ochrany dětí, [online].

⁴⁷ Srov. MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Sociální služby*, s. 86.

⁴⁸ Srov. MATOUŠEK, Oldřich, Jana KOLÁČKOVÁ a Pavla KODYMOVÁ. *Sociální práce v praxi*, s. 270.

⁴⁹ Srov. *Středisko náhradní rodinné péče* [online].

zabezpečit. Soud je povinen před nařízením ústavní výchovy zkoumat, zda výchovu dítěte nelze zajistit náhradní rodinnou péčí nebo rodinnou péčí v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, které mají přednost před výchovou ústavní.⁵⁰

⁵⁰ Srov. *Středisko náhradní rodinné péče* [online].

5 Závěr vyplývající z výzkumu

Prostřednictvím dotazníku jsem se snažila zjistit, jak získávají mladiství uživatelé marihuany finanční prostředky na nákup této drogy. Dále jsem se zaměřila na to, jestli o tomto problému rodiče vědí a jakým způsobem s tímto problémem pracují. Ve výzkumu jsem dále zjišťovala, zda se respondenti setkali s preventivním programem o drogách.

5.1.1 Verifikace hypotéz

1. Peníze na nákup marihuany obvykle mladiství uživatelé získávají z kapesného od rodičů.

Tato hypotéza se mi **potvrdila**. Pouze 2 respondenti odpověděli na tuto otázku, že peníze na nákup marihuany vůbec nezískávají z kapesného od svých rodičů. I přesto, že většina odpověděla, že peníze na tuto drogu od rodičů získává pouze zřídka, tak i přesto po sečtení předchozích dvou odpovědí výhradně (pouze) a z velké části je počet respondentů vyšší než odpovědi vůbec ne a zřídka.

2. Rodiče nezajímá, na co dítě kapesné používá

Tato hypotéza se mi **potvrdila**. Celkem 33 rodičů z celkového počtu 41, kteří dávají svým dětem kapesné, nezajímá, na co kapesné dítě používá. Ze zjištěného vyplývá, že pouze 8 rodičů kontroluje, za co jejich dítě finance utrací.

3. Většina respondentů nechodí na brigádu, a tak peníze na marihuanu nezískává touto cestou.

Tato hypotéza se mi **ani nepotvrdila, ani nevyvrátila**. Na brigádu chodí celkem 19 dotázaných a nechodí 22 dotázaných. Počet obou skupin je tedy téměř rovnocenný. Z 19 respondentů, kteří uvedli, že si přivydělávají brigádou, odpovědělo 15 z nich, že peníze na marihuanu získávají většinou z brigády. Není tak možné jednoznačně určit, zda se tato hypotéza potvrdila nebo vyvrátila.

4. Respondenti kupují 1 gram marihuany za 200Kč.

Tato hypotéza se mi **ani nepotvrdila, ani nevyvrátila**. Nejvíce odpovědí bylo za 200Kč/gram marihuany, kdy takto odpovědělo 9 dotázaných. Ostatní částky byly ale vyšší, či nižší. Není tak možné jednoznačně určit, za kolik mladiství uživatelé marihuany v Českých Budějovicích nakupují. Hypotézu jsem stanovila, protože jsem vycházela z výroční zprávy Policie ČR, kterou uvádím v teoretické části.

5. Pokud rodiče zjistí, že jejich dítě užívá marihuanu, tak s tímto problémem pracují.

Tato hypotéza se mi **vyvrátila**. Ze 41 respondentů uvedlo 17, že rodiče ví, o jejich užívání marihuany. 10 dotázaných však v dotazníku napsalo, že jejich rodiče tento problém neřeší. Pouze 7 rodičů s tímto problémem nějakým způsobem pracuje, jedná se však většinou o napomenutí, tresty, zákazy. Odpovědi respondentů mě v tomto případě velice překvapily, protože takový nezájem rodičů o dítě jsem nečekala.

6. Učitelé ve škole nevědí, že dotázaní užívají marihuanu.

Tato hypotéza se mi **potvrdila**. Ve 29 případech dotázaní uvedli, že ve škole o tomto problému učitelé nevědí.

7. Mladiství uživatelé marihuany se setkali s preventivním programem o drogách.

Tato hypotéza se mi **potvrdila**. 25 respondentů uvedlo, že se s preventivním programem o drogách setkalo. 16 z dotázaných vyplnilo odpověď, že se s preventivním programem nesetkalo. Hypotéza se mi sice potvrdila, ale osobně jsem čekala větší počet respondentů, kteří se s preventivním programem setkali.

6 Závěr

V bakalářské práci na téma Finanční zdroje na nákup marihuany u mladistvých uživatelů jsem se zaměřila na nepříliš zmapovanou oblast. Výsledky mého zkoumání poukázaly na fakta, která by se neměla opomínat. U dotázaných se mi potvrdilo, že získávají peníze na nákup marihuany nejčastěji od svých rodičů, kteří jim peníze volně poskytují, a nezajímá je, na co je dítě používá, což se potvrdilo v 95%. Marihuana není levnou látkou, přesto jsou uživatelé schopni získat peníze na její nákup, a pokud to není od rodičů, tak v 44% z brigády, či dokonce krádeží v 9%.

Jedná se tedy o téma, kterému by se mělo věnovat více odborníků, jelikož tato problematika je stále více aktuální. Čím více je však aktuální, tím více se o ní přestává mluvit jako o nebezpečné. Funkce rodiny se v rámci financování marihuany ukázala velmi důležitou součástí práce. Rodiče, kteří nemají zájem o své dítě nebo problém schválně bagatelizují, potřebují většinou časem pomoc, jelikož se jejich dítě stává problémovým.

Jsou dokonce žáci, kteří studují již střední školu, gymnázium či učiliště a stále se nesečkali dle informací provedeného výzkumu v rámci této bakalářské práce s preventivním programem o drogách. Toto je další závažný problém z pohledu sociální práce, kdy prevence je základem, kterou škola tedy ne vždy poskytuje.

Moje bakalářská práce je zajímavým tématem dnešní doby, kterým by se dalo dále zabývat. Jistě zajímavé by bylo podrobnější zkoumání rodiny. Dále by bylo možné zabývat se i otázkou, proč se sociální drogová centra skupinou uživatelů marihuany nezabývají.

Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace

CSÉMY, Ladislav, Pavla LEJČKOVÁ, Petr SADÍLEK a Hana SOVINOVÁ. *Evropská školní studie: o alkoholu a jiných drogách*. Praha 1: Úřad vlády České republiky, 2006. ISBN 80-86734-94-3.

DUPAL, Libor. *Kniha o marihuaně*. 3. Praha 2: Mat' a, 2010. ISBN 978-80-7287-136-0.

ENGELANDER, Marnie, Ernie LANG, Rob LACY a Richard CASH. *Efektivní regulace užívání marihuany*. Praha: Úřad vlády České republiky. ISBN 978-80-7440-041-4.

FONTANA, David. *Psychologie ve školní praxi: příručka pro učitele*. Praha 8: Portál. ISBN 80-7178-063-4.

KALINA, Kamil a kol. *Klinická adiktologie*. Praha 7: Grada Publishing, 2015. ISBN 978-80-247-4331-8.

KABÍČEK, Pavel, Ladislav CSÉMY a Jana HAMANOVÁ. *Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví*. Praha: Triton, 2014. ISBN 978-80-7387-793-4.

MATOUŠEK, Oldřich a Andrea KROFTOVÁ. *Mládež a delikvence*. 2. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-771-X.

MATOUŠEK, Oldřich a Andrea MATOUŠKOVÁ. *Mládež a delikvence*. 3. Praha 8: Portál, 201. ISBN 978-80-7367-825-8.

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Sociální služby*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-310-9.

MATOUŠEK, Oldřich, Jana KOLÁČKOVÁ a Pavla KODYMOVÁ. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-002.

MILLEROVÁ, Geri. *Adiktologické poradenství*. Praha 5: Galén, 2011. ISBN 978-80-7262-765-3.

NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: Současné poznatky a perspektivy léčby*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-432-X.

Online knižní publikace

KALINA, Kamil a kol. *Drogy a drogová závislosti 1: mezioborový přístup* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-05-6. Dostupné z: http://www.drogy-info.cz/data/obj_files/1648/742/drogy_a_drog_zavislosti_dil1.pdf

KALINA, Kamil a kol. *Drogy a drogová závislosti 2: mezioborový přístup* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky. ISBN 80-86734-05-6. Dostupné z: http://www.drogy-info.cz/pdf/drogy_a_drog_zavislosti_dil2.pdf

Internetové zdroje

BUKAČ, Petr. Kolik stojí v Česku drogy? *Měšec.cz* [online]. 2007, 1 [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/kolik-stoji-v-cesku-drogy/>

Informační centrum OSN v Praze [online]. [cit. 2017-03-23]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/svetova-zprava-osn-o-drogach-2014/>

PORUCHY DUŠEVNÍ A PORUCHY CHOVÁNÍ (F00–F99). *Www.uzis.cz* [online]. Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2014 [cit. 2017-03-23]. Dostupné z: <http://www.uzis.cz/cz/mkn/index.html>

Registr poskytovatelů sociálních služeb [online]. [cit. 2017-03-24]. Dostupné z: iregistr.mpsv.cz

Středisko náhradní rodinné péče [online]. [cit. 2017-03-24]. Dostupné z: http://www.nahradnirodina.cz/ustavni_pece

Zákony pro lidi.cz [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>

Zákony pro lidi.cz [online]. [cit. 2017-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#f3919232>

Orgány sociálně-právní ochrany dětí, [online]. [cit. 2017-03-24]. Dostupné z: <http://www.ospod.cz/>

Seznam příloh

Příloha č. 1

DOTAZNÍK

Dobrý den,

jsem studentkou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a v rámci své bakalářské práce na téma „Finanční zdroje na nákup marihuany u mladistvých uživatelů“ bych Vás ráda požádala o vyplnění krátkého dotazníku. Dotazník je součástí mé práce a je zcela anonymní.

Odpovědi zakroužkujte, kde je možnost, tak odpovídejte slovně.

Děkuji za Váš čas a za pravdivé odpovědi.

Kotšmířová Kateřina, kotsmidova3@seznam.cz

1. Pohlaví

- a. muž
- b. žena

2. Věk

3. Studuji

- a. střední odborná škola
- b. střední odborné učiliště
- c. gymnázium

4. Povolání

- a. otec
- b. matka

- 5. Dostáváte od rodičů kapesné? V jaké výši?**
- a. do 100Kč/týden
 - b. 100 – 300Kč/ týden
 - c. 300Kč a více/ týden
 - d. kapesné nedostávám
- 6. Zajímá Vaše rodiče, za co své kapesné utrácíte?**
- a. ano
 - b. ne
- 7. Za co své kapesné obvykle utrácíte? (vypište)**
- 8. Chodíte někam na brigádu?**
- a. ano
 - b. ne
- 9. Peníze na nákup marihuany obvykle získáváte**
- a. z kapesného od rodičů
 - i. výhradně (pouze)
 - ii. z velké části
 - iii. zřídka
 - iv. vůbec ne
 - b. z brigády
 - i. výhradně (pouze)
 - ii. z velké části
 - iii. zřídka
 - iv. vůbec ne

- c. směnou (něco za něco)
 - i. výhradně (pouze)
 - ii. z velké části
zřídka
 - iii. vůbec ne
 - 1. o jakou směnu se obvykle jedná?
- d. krádeží
 - i. o jakou krádež se obvykle jedná?
- e. jiné

10. Za kolik nakupujete obvykle 1 gram marihuany?

11. Vědí Vaši rodiče, že užíváš marihuanu?

- a. ano
 - i. jak s tím pracují?
- b. ne

12. Vědí učitelé ve škole, že užíváte marihuanu?

- a. ano
 - i. oznámila to škola rodičům?
 - 1. ano
 - 2. ne
- b. ne

13. Setkal/a jste se někdy s preventivním programem o drogách?

- a. ano
- b. ne

Abstrakt

KOTŠMÍDOVÁ, K. *Finanční zdroje na nákup marihuany u mladistvých uživatelů*. České Budějovice 2017. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra psychologie, etiky a charitativní práce. Vedoucí práce M. Flídrová.

Klíčová slova: marihuana, mládež, finanční zdroje, rodina, prevence, sociální služby

Bakalářská práce se zabývá tématem, které je v odborných kruzích opomíjené – financováním nákupu marihuany u mladistvých uživatelů a sociální prací, která souvisí s tímto problémem. Prevence, která by měla v tomto případě předcházet, je často nedostatečná, jak ze strany školy, tak rodiny. Pokud tato základní prevence selhává či je problém okolím zlehčován, nastává situace, kdy sociální práce je jednou z důležitých možností pomoci.

Součástí bakalářské práce je výzkum zpracovaný formou dotazníku. Dotazník je součástí teoretické části. Mapuje teoretickou část, kterou propojuje s výzkumem. Cílem je zjistit finanční zdroje na nákup marihuany u mladistvých uživatelů z Českých Budějovic a blízkého okolí.

Abstract

Financial resources of adolescent users for the purchase of cannabis.

Key words: cannabis, youth, financial resources, family, prevention, social services

This bachelor's thesis deals with an issue which is ignored among experts – ensuring financial resources for the purchase of marijuana by adolescent users and social work which is related to this problem. Prevention which should come first in this case is often insufficient, both from schools and families. If this basic prevention fails or the problem is downplayed by the people around, the situation where social work is one of the important options for help comes.

One part of this thesis is a research which was made in the form of a questionnaire. The questionnaire is included in the theoretical part. It conducts a survey in the theoretical part and connects it with the research. The aim is to find out what the financial resources for the purchase of cannabis of adolescent users are in Ceske Budejovice and the surroundings.